

■ Фотарэпартаж

Ужо шэсць гадоў запар у Бярэзінскім біясферным запаведніку з поспехам праходзяць пазнавальна-экалагічныя экскурсіі ў свет беларускіх міфаў і легендаў.

Турыстаў па міфалагічнай сцежцы водзіць галоўны герой экскурсійнай праграмы — Віктар Роўда — работнік турыстычнага аддзела і экалагічнай асветы ўстановы, тэатрал і рэжысёр па адукацыі. Гэта яму прыйшла ідэя расказаць пра нашу багатую прыроду і праблемы экалогіі праз вядомых герояў беларускіх народных міфаў. Падчас экскурсіі Віктар сам выступае ў ролі Балотніка: надзявае маску, адмысловы сцэнічны строй, ператвараецца ў хітруна і мудрага дзядка, які аберагае свой адвечны «біятоп». Дух Балотніка, паводле меркаванняў айчынных фалькларыстаў, жыве ў балотах запаведніка болей за шэсць стагоддзяў. А Балотнік Віктара Роўды за гэты час стаў любімым героем многіх турыстаў.

— Тэма міфаў і легендаў заўсёды лунала ў паветры нашага запаведніка, а колькасць сакральных месцаў паданняў, казак і проста народных баек пра цудаздзейныя з'явы тут шмат, — кажа Віктар Роўда, калі мы прай-

шлі з ім усю сцяжыну з самага пачатку да канца. — Згодна з вераваннямі нашых продкаў, кожны біятоп меў свайго «заступніка». З некаторымі з іх мы і знаёмім. Асабліва турыстам падабаюцца вобразы Вужовага Караля і яго дачкі, Аржавеня, інсталцыі хаткі Кладніка і «русальчынай» бярозы.

Сёлета ў чэрвені, на аснове экскурсійнага праекта з Балотніка, адбылася прэзентацыя Цэнтра міфалагічнага турызму. Цяпер экскурсіі ў Бярэзінскім запаведніку будуць пачынацца з наведвання «Музея міфічных істот». Дарэчы, музей пабудаваны з дапамогай арганізацыі ПРААН у межах праекта «Садзейнічанне пераходу Рэспублікі Беларусь да «зялёнай» эканомікі», а таксама пры ўдзеле БГА «Адпачынак у вёсцы», якая займаецца нематэрыяльнай спадчынай у нашай краіне ў сферы турызму.

Анатоль КЛЯШЧУК, фота аўтара.

■ Друкуецца ў «Роднай прыродзе»

«У МОЙ КУБАК, КАЛІ ЛАСКА!»

У Мінску стартвала кампанія супраць выкарыстання аднаразовых пасудзін

А запусцілі яе выпускніцы экалагічнага маладзёжнага адукацыйнага цэнтра «Экастарт» пры падтрымцы Цэнтра экалагічных рашэнняў і «Зялёнай сеткі». Мы пагаварылі з арганізатарамі і даведаліся пра мэты кампаніі, а таксама пра тое, якіх вынікаў ужо дасягнулі і плануецца дасягнуць мінчанкі.

Аднаразовы посуд — гэта тавар, пра выкарыстанне якога цяпер ужо нават не задумваюцца, так часта яго сталі ўжываць. Штодня ў кафэ прадаюць сотні літраў напояў «на вынас». Цікавая форма і яркія колеры кубачкаў прыцягваюць пакупнікоў. Аднак складана падлічыць, колькі рэсурсаў сыходзіць на выраб і транспарціроўку такога посуду, што ўжо казаць пра адходы, якія застаюцца пасля выпітання змесціва.

Каб скараціць колькасць смецця, не абавязкова мяняць свае звычкі, дастаткова іх трохі перагледзець. І для пачатку арганізатары кампаніі прапануюць аматарам гарбаты, кавы і іншых напояў «на вынас» браць з сабой у кафэ шматразовы кубак.

— Адмова ад аднаразовых кубачкаў — гэта яшчэ адзін маленькі крок у межах канцэпцыі «Zero waste» («нуль адходаў»), якую распрацоўвае Цяпер Цэнтр экалагічных рашэнняў. Пакуль мы не можам паўплываць на забарону выкарыстання аднаразовага посуду, але спадзяёмся, што наша ідэя дапаможа людзям перагледзець свае звычкі на карысць больш экалагічна дружалюбных, — расказала адна з арганізатараў кампаніі, супрацоўніца Цэнтра

экалагічных рашэнняў Наталля БЛЫШЧЫК.

Па словах эксперта, экалагічнасць нават папярковых пасудзін для кавы — гэта міф. Такія кубачкі пакрыты знутры поліэтыленавай плёнкай, якую вельмі складана аддзяліць, таму іх у нас у краіне не перапрацоўваюць. Пластыкавыя пасудзіны не толькі не паддаюцца перапрацоўцы, паколькі выраблены з поліэтылена (знак «PS» ці лічба 6 у трохвугольніку на ўпакоўцы), але і пры кантакце з гарачымі напоямі лічацца патэнцыйна небяспечнымі.

— Калі вы не ўяўляеце сваё жыццё без пластыкавых кубачкаў, то заўсёды звяртайце ўвагу на маркіроўку, — адзначыла Наталля Блышчык. — ПЭТ-бутэлі і іншую тару («ПЭТ», «РЕТ», «РЕТЕ» або «1» у трохвугольніку), у якую часцей за ўсё наліваюць ваду, катэга-

рычна забаронена выкарыстоўваць паўторна, бо пачынаецца выдзяленне фармальдэгідфталатавай сумесі. Плюс такога пластыку ў тым, што ён перапрацоўваецца. Самыя небяспечныя як для здароўя чалавека, так і для навакольнага асяроддзя — пасудзіны з полівінілхларыду («ПВХ», «PVC», «V» ці лічба 3 у трохвугольніку). ПВХ да гэтага часу не забаронены для вырабу посуду і харчовай тары, хоць можа выдзяляць таксічныя для арганізма бісфенол А, фталаты, фармальдэгід і вінілхларыд. Да таго ж гэты пластык не перапрацоўваецца. Для шматразовага скарыстання падыходзіць толькі пластык з поліпрапілену («ПП», «PP» ці «5» у трохвугольніку). Ён адносна бяспечны.

Каб ператварыць ідэю ў жыццё, першае, што зрабілі арганізатары, — звярнулі ў Міністэрства аховы здароўя з пытаннем аб законнасці выкарыстання прынесенага з сабой посуду. Як высветлілася, па санітарных нормах наліваць напоі ў кубак пакупніка не забаронена. Адзінае — посуд павінен быць чыстым і без пашкоджанняў.

Прасіць барыста «У мой кубак, калі ласка!» можна ў любой кавярні. Ёсць ужо ўстановы, якія актыўна далучыліся да кампаніі. Тут не толькі не адмовяць

наліць напой у ваш посуд, але яшчэ і зробіць зніжку. Сёння такіх устаноў — 8, у бліжэйшы час з'явіцца яшчэ 7. З іх некалькі кафэ знаходзяцца ў рэгіёнах. Інфармацыю можна знайсці на сайце кампаніі muscupplease.tilda.ws.

— Мы праводзім інфармацыйную работу, стараемся прыцягнуць да супрацоўніцтва як мага больш устаноў. Вельмі радуе, што многія ўладальнікі кафэ пасля запуску кампаніі самі да нас звяртаюцца. Устаноў, катэгарычна настроеных супраць, мы не сустракалі. Камусьці проста нецікавая гэта тэма, нехта пакуль не ўсведамляе важнасць кампаніі. Усяго два кафэ адмовілі нам, але астатнія настроены пазітыўна, — падзялілася Наталля Блышчык. — Асноўнае наша патрабаванне — каб ва ўстановах вісеў інфармацыйны стэнд. Таксама ў некаторых кавярнях цяпер можна купіць шматразовы кубак (у «меню» з'явілася пазіцыя *cupcake*).

Кацярына КІРЭВА. katyakireeva@vziazda.by

Далучыцца да кампаніі можа кожны. Выкарыстоўвайце свае кубкі і выкладвайце ў сацыяльныя сеткі фота і гісторыі з хэштэгам *#my_cup_please* і *#кава_у_кубачак!*

■ Ведай нашых!

У разведку... па перамогу

Каманда школьнікаў з Беларусі заняла трэцяе месца на I Міжнароднай палявой алімпіядзе юных геологаў.

«Юныя геологі Беларусі» — так называецца каманда вучняў ДУА «Сярэдня школа №53 г. Мінска», якія сёлета сталі трыумфатарамі ў міжнародным заліку спаборніцтваў. За перамогу ў алімпіядзе, што праходзіла ў сібірскай горадзе Кемераве, змагаліся 35 камандаў і больш за 300 удзельнікаў з шасці краін СНД: Расіі, Беларусі, Казахстана, Кыргызстана, Таджыкістана і Узбекістана.

— Каб наша каманда з годнасцю прадставіла краіну на міжнародных спаборніцтвах, працавала шмат людзей, — расказала дырэктар філіяла «Інстытут геалогіі» ДП «НПЦ па геалогіі» Вольга БЯРОЗКА. — Падрыхтавацца і экіпіравацца да алімпіяды школьнікам дапамагалі супрацоўнікі Інстытута геалогіі, геаграфічнага факультэта БДУ, ААТ «Белгорхімпрам», РУП «Белдзярггеацэнтр», расійская асацыяцыя «Навукова-тэхнічны цэнтр інавацыйнага нетракарыстання».

Пад кіраўніцтвам загадчыка кафедры глебазнаўства і зямельных інфармацыйных сістэм геаграфічнага факультэта БДУ Дзмітрыя Курловіча і намесніка дырэктара па вучэбнай рабоце ДУА «Сярэдня школа №53 г. Мінска» Жанны ГВОЗД школьнікі вывучалі дадатковы матэрыял па геалогіі, трэніраваліся на вучэбнай геаграфічнай станцыі «Заходняя Бярэзіна». Справаздача аб гэтай працы і стала асновай для выканання аднаго з самых складаных спаборніцтваў алімпіяды — «Геалагічнага маршруту».

Лідзіравалі сярод іншых краін «Юныя геологі Беларусі» і ў заданні «Апісанне геалагічнага помніка». Аб'ектам для сваёй працы яны выбралі помнік прыроды рэспубліканскага значэння «Парк камянёў». Дарэчы, менавіта з яго вывучэння і пачаўся шлях сталічных школьнікаў ад захвалення геаграфіяй да ўдзелу ў Міжнароднай алімпіядзе па геалогіі.

— Мы ішлі ў разведку — каб зразумець, што гэта такое, а атрымалася, сталі пераможцамі, — гаворыць Жанна Гвозд. — Гэты шлях быў даволі складаны: часам пра тое, чым прыйдзеца займацца заўтра, хлопцы і дзяўчаты даведваліся толькі напярэдадні вечарам. Але ў іх была ноч, каб падрыхтавацца да спаборніцтваў, і... здаровая прага да перамогі. Таму ўсе і атрымалася.

Па словах Дзмітрыя Курловіча, каб стаць пераможцамі такой алімпіяды, школьных ведаў аб геалогіі мала — патрэбна была практыка на базе галоўнага ВНУ краіны і пастаянная падрыхтоўка ў рэжыме анлайн.

Хлопцам і дзяўчатам так спадабалася ўдзельнічаць у алімпіядзе, што многія члены каманды ўжо гатовыя да новых спаборніцтваў, а некаторыя з іх, напрыклад Арына Мурашова і Юлія Гаўрылюк, нават хочучы звязаць з геалогіяй сваю будучыню.

Вераніка КОЛАСАВА. kolasava@vziazda.by

фота Дзяніс ЛАУРЫНЮК.